

Kjære Grønnåsen menighet.

Det har vært en god og interessant opplevelse å være på visitas hos dere denne uka. Sammen med mitt følge, domprost Stig Lægdene og rådgiver Ivar Jarle Eliassen, har jeg blitt tatt imot på en varm og gjestfri måte overalt. Jeg har møtt ansatte og frivillige, barn, unge og eldre og setter stor pris på den åpenhet og omsorg jeg har opplevd.

Ordet «biskop» kommer fra gresk og betyr «se til» eller «ha oppmerksomhet vendt mot». Når biskopen kommer på visitas, skal han se menighetens arbeid i det lokalsamfunnet menigheten er en del av. Som biskop har jeg ansvar for å ha tilsyn med menigheten og de ansatte, særlig de i vigslede stillinger. Selv om det er et visst element av kontroll i en bispevisitas så kommer jeg først og fremst for å se om evangeliet har rikelig plass hos dere og hvordan dere i Grønnåsen menighet har det, og, om jeg finner det behøvelig, gi dere råd om hvordan dere kan drive videre.

En visitas viser kirkas enhet. Grønnåsen menighet står ikke alene. Dere er en del av en større helhet i Tromsø Domprosti, i Nord-Hålogaland bispedømme, i Den norske kirke og i den verdensvide Jesu Kristi kirke.

En visitas er et besøk i menigheten. I løpet av ei kort uke får vi se et konsentrat av menighetens arbeid. Vi kommer nær hverandre gjennom nattverdfellesskap og gudstjenestefeiring. Ikke minst får vi mulighet til å se hverandre, snakke med hverandre og bli bedre kjent. Dette skaper en god arena for å tenke sammen om hvordan menigheten skal arbeide videre, hvilke utfordringer som fins og veivalg som kan gjøres. Gjennom visitasen ønsker jeg å støtte, inspirere, utfordre og veilede menigheten og de ansatte, slik at vi sammen kan gjøre Jesus Kristus tydeligere for alle som bor her.

Det er omtrent ni år siden forrige visitas i Grønnåsen, som var min første visitas som biskop! Mye har endret seg siden den gang, både i kirka og i samfunnet. Noe av dette vil jeg komme tilbake til.

[Inntrykk fra visitasen](#)

Tema for visitasen har vært: «Grønnåsen menighet – et diakonalt fellesskap». Dette har fulgt meg hele uka og har blitt tydeliggjort ved flere anledninger.

Hovedinntrykket er at Grønnåsen menighet har store og gode ressurser og er godt drevet.

Grønnåsen kirke er et godt kirkebygg å komme til. Idet man svinger av veien og går ned mot kirka opplever jeg meg, fra kirkearkitekturens side, umiddelbart ønsket velkommen og ledet inn i kirken. Og slik er det også å komme inne og møte dere som arbeider her.

Grønnåsen menighet er en viktig del av bydelen kirken ligger i og ivaretar oppdraget med å være kirke for folket som bor her på en god måte. Staben består av engasjerte og kompetente medarbeidere og en absolutt forutsetning for den virksomheten menigheten driver.

Gudstjenestelivet er omfattende og samler mange mennesker i alle aldre. Det er gledelig å kunne registrere at oppslutningen om gudstjenesten øker igjen etter pandemien. Vi får håpe det fortsetter.

Jeg registrerer med glede at menigheten har en solid satsing på korvirksomhet. Det er direkte imponerende at man har et eget guttekor, og i tillegg driver barnekor og kirkekor for voksne. Det er det ikke mange menigheter som kan vise til. At barnekorene deltar i gudstjenestene er med og bidrar til at barn og unge venner seg til å gå til gudstjeneste, lærer salmer og liturgi. Det er en viktig del av trosopplæringen og helt i tråd med de nye retningslinjene for hvordan trosopplæringsarbeidet skal drives i våre menigheter. Det er også helt i tråd med det salmisten sier i Salme 8 i det gamle testamente. «Fra småbarns og spedbarns munn har du reist deg et vern...»

Jeg har fått med meg at dere er godt i gang med å bruke det digitale planverktøyet for helhetlig menighetsplanlegging, Kirka vår. Det har framtida for seg og gir god mulighet til å planlegge og ha oversikt over menighetens samlede virksomhet. Her ligger det vel til rette for også å få med seg tiltak og planer for kirkemusikken i menigheten, som jeg har forstått det ikke finner konkret planverk for. Og så slipper dere å lage slike svære, svulstige planer som trosopplæringsplanene var.

Jeg registrerer også at dere har rutiner for bruk av samisk språk i gudstjenesten. Dette stemmer godt med et brev jeg sendte til samtlige menigheter i bispedømmet for en tid siden, der jeg påpeker at det skal brukes samisk språk og andre identitetsmarkører i gudstjenesten. Jeg kan forsikre dere om at det har større betydning enn man først tenker. Ikke minst nå som Sannhets- og forsoningskommisjonen har levert sin rapport om følgene av fornorskingspolitikken som ble ført til langt opp imot vår tid. Rapporten peker på at det forsoningsarbeidet som vi nå er i gang med, også gjøres ved å ta språk og kulturmarkører i bruk. Jeg har også bedt menighetene om å bruke kvensk språk og kulturmarkører, der det er naturlig – og det ble gjort flere ganger i dagens gudstjeneste. På den måten sier vi noe viktig om at vi, også her i Tromsø, lever i et område hvor samisk og kvensk språk og kultur er en selvfølgelig del av kulturen. Det løfter fram noe vi trodde vi hadde mistet og anerkjenner disse verdiene, kultur og tro. For egen del tror jeg det er lurt at man har tilgang til norsk tekst der det finnes, når vi har kvenske og samiske innslag. Da skjønner man hva man er med på, og kan delta på det språk man selv ønsker.

Hvilke møter har vi hatt under visitasen?

Visitasen begynte tirsdag med påskevandring med Universet barnehage i Grønnåsen kirke. 18 barn og flere voksne møtte opp til årets første påskevandring hvor den store fortellinga med påskens hendelser utfoldes. Barna ble engasjert og involvert i dramatisering av påskedramaet, også gjennom egen deltakelse.

Deretter hadde jeg møte staben i menigheten. Grønnåsen menighet er heldig som har en stor og velfungerende stab med dyktige og engasjerte medarbeidere.

Staben har ukentlige stabsmøter hvor de planlegger virksomheten og evaluerer det som har vært gjort. De ansatte har et høyt aktivitetsnivå og driver mange tiltak innenfor trosopplæring, kirkemusikk og diakoni i tillegg til gudstjenesteliv og kirkelige handlinger. Jeg har fått det inntrykk at aktiviteten tidvis er så høy at det noen ganger må tas krafttak. Da går man sammen og trør til slik at det som skal gjøres blir gjort uavhengig av hvem man er og hvilken jobb det er som skal gjøres. Denne arbeidsmåten gjør at man kan komme i tidsklemme ved at andre gjøremål må settes på vent. Dette viser at staben har sterk ansvarsfølelse og innsatsvilje og evne til å

løse utfordringer i fellesskap. Men, over tid kan det virke stressende. Det er lite som skaper mer stress enn det man ikke har fått tid til å gjøre enda.

Jeg merket meg det som ble sagt, at nå som staben endelig er tilnærmet fulltallig, vil man sammen løfte blikket for å se på hvordan arbeidet organiseres. Jeg håper dere finner måter å organisere arbeidet på som forenkler enkelte prosesser, bl. a. når det gjelder gudstjenestepanlegging og hvordan dere gjennomfører stabsmøtene. Dette er forøvrig en prosess som må hentes fram ved jevne mellomrom for å ta høyde for endringer i oppgaver og arbeidsmengde samt endringer i stabssammensetningen.

Etter en velsmakende middag var det felles møte med menighetsråd og staben. Menighetsrådets primær oppgave *«er å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet»*, slik det står i Kirkeordningen. Ingen beskjeden utfordring! Det vil si å være Jesu Kristi kirke i denne delen av Tromsø, -for folket her. Gjennom samtalene om virksomheten i Grønnåsen menighet, fikk jeg klart inntrykk av at hvert enkelt rådsmedlem, og rådet som kollegium, hadde sterkt engasjement og eierskap til kirke og menighet. Det ble sagt at menighetsrådets målsetting er å legge til rette for at menigheten skal være en åpen menighet hvor det er lett å komme inn og bli involvert, og at menigheten skal være kirke for alle, uavhengig av hvem folk er. Menighetsrådet har dermed definert oppdraget på sin måte.

Siste post på programmet tirsdag var fagmøte som utfoldet visitasens tema. Soknepresten holdt en solid og tankevekkende innledning om det å være diakonal menighet. Hun nevnte blant annet med henvisning til den finske teologen Patrick Hagmann, at i møtet med Den allmektige, himmelens og jordens skaper, blir vårt gjensvar tilbedelse. I møte med Den hellige ånd, svarer vi med å bygge fellesskap, mens svaret på vårt møte med Kristus, er å tjene verden. Med gudstjenesten som hjerte i menighetens virksomhet dras vi inn mot det åndelige sentrum, får vårt møte med den treenige Gud, før vi igjen sendes ut til tjeneste for mennesket og verden. I tilbedelsen blir vi forma av det vi gjør i fellesskapet og det kristne livet blir en levende praksis.

Samtalen som fulgte sa meg at her har dere kommet langt. På mange måter fungerer Grønnåsen menighet etter dette mønsteret. Det er en diakonal holdning som preger menighetens virksomhet. Det som gjøres, om det er trosopplæring, kirkemusikk eller gudstjenesteliv, gjøres også med et diakonalt sinnelag, med omtanke for, og som en tjeneste for hverandre. Ikke for at vi må, skal eller bør, men for at vi ikke kan la det være ugjort. Jeg tror det er dette man opplever når man kommer til kirken og føler seg velkommen.

Onsdag startet vi med tidebønn etter mønster fra den gamle klostertradisjonen. Kantor og kapellan ledet oss gjennom en Laudes, som betyr lovprisning. Vi fikk være med å synge og be med en blanding av gregorianske melodier og salmer fra salmeboka. Det var fint å begynne dagen med lovprisning og bønn kirkerommet. Kanskje kan denne praksisen inngå i stabens spiritualitet på regelmessig basis, der det også kan være mulig for andre å delta?

Senere på dagen hadde vi møte med sykehusprestene ved Universitetssykehuset Nord-Norge, det som nå kalles for preste- og samtaletjenesten. Der deltok også leder

av Grønnåsen menighetsråd og konstituert direktør ved UNN, Einar Bugge. Preste- og samtaletjenestens oppgave er å legge til rette for at pasienter, pårørende og ansatte får mulighet til samtaler, ritualer, undervisning og veiledning ved behov. Det handler om ivaretagelse av mennesker i faser av livet hvor de grunnleggende spørsmål om liv og død, sorg og savn, men også om håp og tro, melder seg. Forskning viser at der hvor slike spørsmålsstillinger settes på agendaen, så opplever både pasienter, pårørende og ansatte hjelp og styrke til å takle motgang, håpløshet, sykdom og død bedre enn uten. Direktøren uttrykte at ledelsen ved sykehuset er veldig fornøyd med preste- og samtaletjenesten og alle grener av virksomheten som foregår i regi av avdelinga, og ser det som svært verdifullt. Dette unike fagmiljøet befinner seg i Grønnåsen menighet. De ser for seg at et nærmere samarbeid med menigheten kan være aktuelt og kan virke positivt og fruktbart for begge parter. Jeg vil gjerne se at det skjer og håper det kan finnes tid og anledning til å styrke denne kontakten.

Dagen ble avsluttet på Mortensnes omsorgssenter. Der hadde Grønnåsen kirkes barnekor konsert for beboere og pårørende. Vel 20 barn med sine dirigenter, kantor og kapellan, presenterte et bredt sammensatt program av sanger og salmer. Ansatte og frivillige ved omsorgssenteret la til rette og gjorde kantina om til et ypperlig konsertlokale. Det var gledelig og oppmuntrende å høre og se den sangglede og formidlingskraft barna viste. Det store publikummet, ca 80 personer, visste å sette pris på dette. Jeg opplevde med selvsyn mange glade ansikter, noen som ble synlig rørt av det de opplevde og noen som nynet med underveis. Foreldrene til barnekorsangerne stilte med hjembakt av beste kvalitet og etter konserten ble dette servert til alle.

Dette er et unikt samarbeid mellom Grønnåsen menighet og Mortensnes omsorgssenter, på tvers av generasjoner. Og øverst på dagsordenen sto det livsglede og overskudd. Barnestemmer og glade barneansikt både rører og berører. Det når langt inn i hjertet. Det kjentes som en vitamininnsprøyting for oss som fikk oppleve det. Jeg er sikker på at også barna opplever det som viktig for dem nå, og som følger dem videre i livet.

Torsdag begynte vi der vi slapp dagen før, på Mortensnes omsorgssenter. Vi møtte enhetsleder Merethe Bakken i spissen for et knippe fagfolk som orienterte om prosedyrene ved omsorgssenteret for å ivareta beboernes åndelige liv. Staben viste til imponerende planverk for, ikke bare å ivareta beboernes helse, men også for å ivareta hele mennesket med de sosiale, kulturelle og åndelige behov hos hver enkelt, personsentrert omsorg. Det er oppmuntrende å se den jobben som gjøres for beboerne på institusjonen, ikke minst sett fra en biskops ståsted, at menneskets åndelige behov får prege omsorgen for de som er kommet dit i livet at de trenger pleie og omsorg satt i system.

Jeg må nevne noe som gjorde spesielt sterkt inntrykk på meg. Vi fikk høre om, og se, hvordan verdigheten knyttet til dødsfall blir forsøkt ivaretatt. De presenterte en ny «oppfinnelse», et båreteppe. Det er laget på dugnad ved at beboere og ansatte hekler eller strikker små lapper som så monteres sammen til et stort teppe. Dette legges over den avdøde på vei fra avdelinga til bårerommet og i forbindelse med syning. Slik blir det siste farvel og minnet om den som har gått ut av tiden, gjort til et

felles anliggende for hele avdelinga. Åpenhet om at døden er en sterk realitet og noe vi alle skal gjennom når livets dager er talte, er en påminning om livets verdi, -og skjørhet, og gir mulighet til å reflektere over eget liv. Jeg ble jeg bedt om å legge hendene på og velsigne et båreteppe. Godt å se at en offentlig institusjon makter å se menneskers behov og være kreativ og konstruktiv på denne måten. Dette må tilskrives de ansatte som gis rom og mulighet til å realisere slike gode ideer.

Etter møtet var det andakt på senteret. Sokneprest og kantor ledet andakten som samlet et 60-talls mennesker, beboere, pårørende, frivillige og ansatte. Jeg registrerte høy tetthet av ansatte og frivillige som hjalp beboerne på plass og ivaretok dem underveis. Gleden over å se hverandre, delta i andakten og synge salmene sammen var helt åpenbar.

Torsdag ettermiddag var det menighetsmiddag med isbuffé og quiz. Det var et strålende arrangement! Det kom folk i alle aldre, fra nyfødt baby til den eldste som var godt over 90 år. Her fikk vi møtes om et godt måltid mat tilberedt av «storkjøkkensjef», nestleder i menighetsrådet, Anita Tveitnes. Hun brukte en fridag på å lage mat til 70 mennesker som opplevde fellesskap og matglede. Dette er et godt innarbeidet, diakonalt tiltak som åpner kirka. Kirketerskelen bygges ned og kirka viser at kirka kan romme hele livet.

Så må jeg nevne at en ikke uvesentlig del av en bispevisitas er å ha enesamtaler med de ansatte i staben som vil det. Det har jeg gjort hos dere også. Jeg skal selvfølgelig ikke røpe noe fra det vi snakket om. Men, samtalene bekrefter at staben består av kompetente, dedikerte og engasjerte medarbeidere som tror på det de gjøre og leverer ekte varer. De taler vel om hverandre, har glede og utbytte av å samarbeide. Dette har en klar smitteeffekt.

Så kulminerte visitasen i dag med at vi fikk feire høymesse sammen. Den gleden jeg opplevde her i Grønnåsen kirke, sammen med dere, med barn, ungdom, voksne og gamle om Ord og sakrament, var en sterk opplevelse. Å komme sammen rundt nattverdbordet og få formidlet tro og nåde, håp og glede, gjør alltid sterkt inntrykk på meg. Kirken, både som kulturbærer og trosformidler kommer virkelig til sin rett i en så rik gudstjeneste.

Takk til konfirmantene, Ishavsguttene og Grønnåsen kirkekor og alle andre for deres bidrag. Jeg satte særlig pris på at det kvenske fikk en så fin plass i en gudstjeneste dagen etter 16. mars. Det var med å skape en flott gudstjeneste. Og takk til staben som har planlagt og ledet gudstjenesten. Det ble et verdig punktum for gode og begivenhetsrike dager i Grønnåsen menighet.

Utfordringer

Hovedinntrykket er, som jeg allerede har sagt, at det drives godt her i Grønnåsen menighet med de ressurser som er til rådighet. Jeg vil likevel gi dere noen utfordringer.

- Som jeg allerede har nevnt så vil jeg oppfordre dere til å sette fokus på de rutiner dere har spesielt for gjennomføring av stabsmøte og gudstjenestepanlegging. Det er ikke mulig å strekke seg og gjøre alt man før har gjort og samtidig ivareta nye oppgaver og behov. Når staben nå har satt seg og visitasen er vel gjennomført, finn et sted, gjerne utenfor Grønnåsen

kirke, hvor dere kan være sammen i fred og ro, og finn veien videre. Se på organisering, rutiner og vurder hvilke spor dere fortsatt skal følge og om noen kan endres eller kanskje avsluttes.

- Det kan virke som om menigheten er noe uforløst over seg når det gjelder inkluderende kirkeliv. Hvor er de mange i menigheten som har utviklingshemming? Om de vil og får anledning, så har også de sin selvfølgelige plass her. De er med og tilfører fellesskapet kvaliteter som mangler uten deres delaktighet. Jeg vet at dere har en tradisjonsrik førjulskonsert hvor utviklingshemmede selv framfører sang og musikk. For mange av disse er denne konserten det store målet. Det er viktig at dette videreføres. Jeg vil imidlertid oppfordre dere til å se etter muligheter til å legge til rette for at utviklingshemmede skal finne sin plass i gudstjenesten og menighetslivet, også når det gjelder aktiv deltakelse, som en helt normal, innarbeidet arbeidsmåte.
- Noen ord om Grønnåsen kirke. Kirka er mye brukt, og godt er det. Men nå framstår den som preget av slitasje. Det er ikke rart når man tenker på det mylder av aktiviteter som foregår her og alle de som er innom kirka i løpet av uka. Jeg tror jeg ser at de ansatte gjør det de kan for å ta vare på kirkehuset. Og uten pliktoppfyllende kirketjenere og renholder ville slitasjen ha grepet ytterligere om seg. Men: kirketaket trenger utbedring. Det er helt nødvendig taket blir tett slik at følgeskader av taklekkasje ikke griper om seg. Kirkevergen holder tak i dette og vi håper dette kan innpasses i kommunale budsjetter så fort som mulig.
Jeg har registrert at det er satt av midler for å gjøre noe med uteområdet. Fra nedsiden er «kirka i åsen» en godt bevart hemmelighet. Kanskje kan det bli slik at den blir synlig fra større deler av Stakkevoll-området når det ryddes opp i skog og kratt.
Eiendommen Grønnåsen kirke står på er ikke overført fra Tromsø kommune til Grønnåsen menighet i Grunnboka, lik mange andre kirkelige eiendommer i Tromsø kommune. Dette må det også gjøres noe med.
- Grønnåsen kirker er den kirka på Tromsøya som er best tilpasset bevegelsehemmede. Men for de med syns- og hørselshemming er det nødvendig å tenke gjennom hvordan deres behov kan ivaretas. Det bør vurderes om moderne utstyr for de som bruker hørselshjelpemidler kan optimaliseres. For de med synshemming er bruken av skjerm i gudstjenesten er lite egnet. Det kan være nyttig med en enkel gudstjenesteagende på papir som kan brukes sammen med salmeboka.
- Jeg har allerede nevnt det verdifulle dere har gjort og gjør når det gjelder samisk og kvensk preg på gudstjenestelivet. Dere gjør allerede det som forventes når det gjelder det samiske og så håper jeg dere finner en god rutine også på det kvenske. Jeg vil oppfordre dere til å også søke etter andre uttrykk enn språk, som identitetsmarkører og andre kunstuttrykk. I den grad dette innebærer installasjoner i kirkerommet, søk gjerne råd og veiledning i kirkefagavdelinga ved bispekontoret og søk biskopen om godkjenning før dere iverksetter. Jeg håper dere finner frem den nye Sálbmagirjii šuokŋagirji - Nordsamisk spillebok, og setter dere inn i måten innholdet i den kan tas i bruk.

- Grønnåsen menighet har hatt misjonsavtale i mange år men valgte i forrige periode å avsluttet den gamle avtalen. Det er god grunn til å endre misjonsavtale nå og da. Jeg vet at det gamle menighetsrådet lot dette ligge i påvente av at det nye rådet skulle velges og komme i gang. Nå er det naturlig at det nye rådet tar tak i dette. Om dere har behov for veiledning i saken så har vi en misjonsrådgiver i kirkefagavdelinga på bispedømmekontoret som kan kontaktes. Så ser jeg fram til å høre om utfallet av dette.
- Endelig vil jeg si til dere alle. Gjør som de gjør i staben: «Tal vel om hverandre»! Det gjør noe med oss! På den måten får vi en erfaring av å se på hverandre med vennlighet og blir omfattet av vennlighet. Det gir ekthet, det styrker fellesskapet og menigheten som kulturbærer og trosformidler. I det store perspektiv hjelper det oss på veien vi alle vandrer og vi hjelper hverandre fram mot det evige liv.

Avslutning

Min første visitas fant sted nettopp her i Grønnåsen sokn, for omtrent ni år siden. Det går sannsynligvis like lang tid til neste gang, men da er det ikke jeg som kommer. Da er det en annen. Det sier noe om at alle er vi en i rekken.

I samarbeid med menighetsråd og ansatte har domprosten i oppgave å følge opp de utfordringene som jeg har pekt på. Han skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknet, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Jeg vil rette en stor takk til soknepresten, menighetsråd, de øvrige ansatte i menigheten, og domprosten, for god tilrettelegging av visitasen. Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med og takk for alt dere legger ned av tid og krefter i arbeidet deres.

Til slutt: Takk til dere som er med i menighetsarbeidet gjennom frivillig innsats på ulike områder. Dere gjør en stor tjeneste, og dere er med å legge til rette for at mennesker kan kjenne seg velkommen i fellesskapet. Takk for at dere står trofast på for Jesu Kristi kirke her i Grønnåsen menighet.

Jeg ønsker dere alt godt og Guds velsignelse over liv og tjeneste.